

natis, fol. 139^b = 85^b; शीलाधिकारः, suffixa, quibus aptitudo ad aliquid faciendum indicatur, fol. 144^a = 88^b; उणादयः, suffixa, quae nullo temporis respectu habito derivationi primariae inserviunt, fol. 147^a = 90^b; भावाद्यधिकारः, de suffixis, quae statum aliquem similiaque exprimunt, fol. 149^a = 92^b; कृत्यप्रक्रिया, de participiis fut. pass., fol. 150^b = 94^a; स्व्यधिकारः, de formatione abstractorum femininorum, fol. 152^a = 94^b. Denique de gerundiis agitur. ॥ नृतीया वृत्तिः ॥

Sarasvatīsūtrarum auctor quum grammaticam tiro-num in usum componere vellet, in rerum dispositione a Pāṇini differt, eamque fere viam ingressus est, quam Rāmachandra, Vopadeva, alii secuti sunt. Terminis technicis utitur quidem, rarius tamen quam aut schola Pāṇinīya aut Vopadeva. Literae auxiliares, ubi adhibentur, pleraeque a Pāṇini mutuam sumtae, accentum indicantes omissae sunt. Literae eodem atque a Vopadeva ordine dispositae sunt:

अ इ उ ऋ लृ ए ऐ ओ औ
ह य व र ल
ञ ण न ङ म
ऋ ऌ ध ञ भ
ज ड द ग ब
ख फ छ ठ थ
च ट त क प
श ष स

Quare e. g. हस omnes consonantes, ऋभ omnes aspiratas medias, जव omnes medias comprehendit. Casuum et verbi terminationes ut apud Vopadevam significantur. Saepissime tamen varia suffixa sine literis auxiliaribus traduntur.

Anubhūtisvarūpa primus locupletem horum aphorismorum commentarium videtur scripsisse, solusque ipse scholiastas reperisse. Leges euphonicae ab eo breviter tractantur, praecepta ad exempla pauca pertinentia suo quaque loco adjunguntur. Ita in nominibus et verbis ubi specimen quoddam declinandi causa propositum est, omnes regulae euphonicae ad rem absolvendam necessariae deinceps afferuntur. Vedicae formae passim memorantur, neque tamen post partem primam. In conjugationibus singulis verbi unius formae enumerantur, tum ea verba recensentur, quae anomaliam aliquam exhibent. Radices eodem modo explicantur iisdemque literis auxiliaribus instructae sunt atque apud Pāṇinim. Et exempla et regulae (kārikā) saepe metricè traduntur, eorumque numerus in codicibus variat¹.

¹ Initia eorum, quae, dum codices perlustro, excerpserim, haec sunt: अदीर्थो दीर्घतां; अभिसर्वतसोः; अवीलक्ष्मी°; अष्टौ स्थानानि; ईषदर्थे क्रियायोगे; उपसर्गेण धात्वर्थो; एक एव हि यः शब्दः; कटं

De Anubhūtis aetate et patria nihil constat, nisi ex versu, a quo altera pars incipit, eum Benaris vixisse conjicias. Neque *Padmākaraḥaṭṭae* nomen alibi me legere memini. *Punjarājāe* commentarii codex, E. I. H. 859, anno 1617 exaratus est. Colebrooke teste, Anubhūtis grammatica in Hindustānia proprie sic dicta frequentissime legitur. Multorum quidem manibus versatam esse, lectionum varietate probatur. Quotquot enim codices manu scriptos inspexi, ii non tam rebus ipsis, sed majoribus vel minoribus additamentis factis, et exemplis aut variatis aut in alium locum transpositis inter se differunt. Scholia scilicet in marginibus codicum adscripta in singula apographa irrepserunt.

Haec voluminis pars intra annos 1773 et 1776 a Bhūdeva exarata est. In marginibus passim glossae adscriptae sunt. In fine haec disticha leguntur, iisque brevis interpretatio addita est: तरणितारकनाथधनंजया नय-
नतां दधते जगदीश्वराः । सकृदपि स्मरणादघसंक्षयो भवति यस्य स
पातु नृकेसरी ॥१॥ वेदाग्निराजप्रमिताब्धौषसिताजघसे शिवराज-
धान्यां । महीधरो (Schol. *Mahīdāsabhāṭṭah*) नंदनपाठहेतोः सा-
रस्वतं व्यालखदीशतुष्ट्यै ॥२॥ शिवो विष्णुर्मणेशानो हरिकेशोऽर्को
भैरवः । भवानी भैरवी काशी पातु मामन्वयान्वितं ॥३॥ Hoc apo-
graphon igitur e codice transcriptum est, quem *Mahī-
dhara*, notissimus ille Vājasaneyasanhitae interpretationis
auctor, anno 1578 Benaris exaraverat. (WALKER 131^a.)

383.

Lit. Devan. Charta Ind. Foll. 96. Long. 11½. Long. 9. Linn. 20.

Sārasvatī prakriyā. (B.)

De codicibus Petropolitanis cf. Boehtlingk l. l. p. 728; de Berolinensibus Weber Catal. p. 219.

Codex seculo superiore exeunte exaratus est. In folio 34^b. haec subscripta sunt: आषाढशुक्लषष्ठ्यां शनिवा-
शरे ॥ लेखकालिमनिद्विपाटी जंडपलगंज ॥ (WILSON 285.)

करोति; कर्ता कर्म च; कृताकृतप्रसंगी; क्रियमाणं तु यत्कर्म;
कचित्प्रवृत्तिः; गवाक्षश्च; गोविंद तव दासोऽस्मि; चर्मणि द्वीपिनं
हंति; जलतुंबिकाव्यायेन; टकारस्तपुरुषो ज्ञेयो; तक्रं न रोचते;
तव ये शत्रवो; द्वित्वं धस्यैव यस्यैव; पश्यामि त्वा मदालीढं; पांति
वो नरसिंहस्य; बहुव्यापकं सामान्यं; भिन्नः शरेण; भेद्यभेदकयोः; यत्
द्वित्वं बहुत्वं वा; यदुक्तं लौकिकायेह; रलयोर्ड°; रुद्रो विश्वेश्वरो;
रोदिति: स्वपितिश्चैव; वष्टि भागुरिरल्लो°; वाच्यमित्युच्यते भेद्यं; व्यंज-
नानि त्रयस्त्रिंशत्; सदृशं त्रिषु लिंगेषु; संबोधने तूशनसः; सैष
दाशरथी रामः; स्वसा नम्रा च; स्वामी ते स समायातः; हकारं पंच-
मैयुक्तं; हलीपा लांगलीपा च. Quaedam in Pāṇinis commentariis
occurrunt.